

ZIEMIA LUBELSKA

PISMO CODZIENNE

Exspose p. ministra Zaleskiego

WARSZAWA, 17.12 (tel. wł.)
Wczoraj od rana w gmachu Sejmu znowu rozpoczęły się prace w komisjach. Tym razem punkt ciężkości obrad przemieścił się do komisji spraw zagranicznych, gdzie o godzinie 11 r. przedpołudniem rozpoczął następujące exspose p. minister Zaleski:

Niewzruszona wola pokoju.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych kierowało się temi samymi przesłankami, jakie przyświecają mu oddawna.

Niewzruszalna wola utrzymania pokoju na zasadzie istniejących traktatów była, jest i będzie podstawą i punktem wyjścia naszej polityki zagranicznej. Nasze starania były podtrzymywane możliwie jaknajlepszymi stosunkami z sąsiadami i wszystkimi innymi państwami, czy to bezpośrednio, czy wreszcie przez współpracę na terenie Ligi Narodów.

Polskie memorandum.

Przypomnę Panom nasze memorandum, złożone w czasie ostatniego zgrupowania w sekretarjacie Ligi Narodów.

Memorandum to w sprawie praktycznej realizacji rozbrojenia moralnego zostało rozesełane wszystkim państwom zaproszonym na Konferencję Rozbrojeniową i będzie prawdopodobnie w tej lub innej formie przedmiotem dyskusji na Konferencji.

W memorandum naszym nie poprzestaliśmy na wyrażeniu pragnień, ale wskazaliśmy również środki praktyczne, proponując przedewszystkiem przystosowanie ustawodawstw narodowych do zmienionych warunków życia międzynarodowego, przez wprowadzenie do tych ustawodawstw pojęcia społeczności narodowej.

Dalej memorandum polskie zmierza do zapobieżenia niebezpiecznej propagandzie przez prasę, radio, film i teatr, a przede wszystkim wskazuje na konieczność podporządkowania wychowania młodzieży współczesnym ideałom współpracy pokojowej.

Zagadnieniem na które bacznie zwracaliśmy uwagę w Genewie, była sprawa uzgodnienia Paktu Ligi Narodów z Paktem Kelloga.

Sprawa ta jest przedmiotem studiów w Genewie od kilku lat. Jak dotąd nie udało się uzgodnić sprzecznych opinii.

Przepisy Paktu Ligi mówią o tak zwanej wojnie legalnej stały się prawnym anachronizmem, z chwilą kiedy Pakt Kelloga zakazuje bezwzględnie wojny wszedł w życie.

Ponadto dopóki uzgodnienie Paktu Ligi z Paktem Kelloga nie nastąpi, artykuł 16 Paktu Ligi,

który jest podstawą do akcji wspólnej członków Ligi przeciw napastnikowi, będzie odnosił się wyłącznie do tak zwanych wojen nielegalnych, to znaczy zakazanych przez Pakt Ligi.

Mojem zdaniem, należałoby czuwać nad przeprowadzeniem i nad zachowaniem wyraźnej linii demarkacyjnej między wojną a pokojem i nie dopuszczać do powstawania na marginesie Paktu Kelloga trzeciego stanu prawnego, który zależnie od okoliczności, będzie nazywał się represjami wojskowymi, lokalnymi sterciami, albo krokami nieprzyjaznymi, a który w gruncie rzeczy jest wojną.

Przykre stosunki w Gdańsku

O naszej współpracy z Gdańskiem p. minister powiedział:

Z przykrością stwierdzam, że nasze stosunki z wolnym miastem Gdańskiem są dalekie od tego, czegośmy pragnęli.

Gdańsk niepomny na swoje potrzeby i interesy gospodarcze, w ostatnich czasach coraz silniej ulega pryncypalnym elementom wyrotowym, których wystąpienia przeciw Polakom, żydom i liberalnie nastrojonej części społeczeństwa niemieckiego w Gdańsku, stały się powodem zainteresowania się czynników ligowych sprawą bezpieczeństwa wewnętrznego w wolnym mieście.

Niestety, mimo zaleceń Rady Ligi Wysokiego Komisarza Ligi Narodów w Gdańsku, tolerancja władz i sądów gdańskich w stosunku do napływowych elementów wyrotowych, stoi w dalszym ciągu na przeszkodzie unormowania się stosunków wewnętrznych wolnego miasta.

Przy tych okolicznościach w układzie stosunków gdańsko-polskich również nastąpiło pewne pogorszenie. Pomiedzy Wolnym Miastem a rządem polskim powstał szereg sporów natury prawnej i merytorycznej, w których rozstrzygnięciu musiano odwoływać się do instancji międzynarodowych.

Sprawy mniejszości

Przechodząc z kolei do zagadnień mniejszościowych, stwierdzić muszę, że zagadnienie opieki nad mniejszościami traktowane jest niekiedy przez czynniki nie jako zapewnienie mniejszościom swobodnego rozwoju ich potrzeb kulturalnych, lecz bywa wyzyskiwane, jako instrument akcji politycznej.

Jeżeli chodzi o wypadki, które interesowały opinię polską, wspomnieć pragnę o ostatecznym zlikwidowaniu bez dyskusji, po carocznym nieudanej jej przeciuganiu, sprawy, dotyczącej incydentów wyborczych w województwie śląskim, oraz sprawy do-

tyczącej języka dzieci szkół mniejszościowych.

Zalarg mandżurski

Rząd polski, jako rząd państwa, reprezentowanego w Radzie Ligi Narodów i mającego z tego tytułu specjalne obowiązki międzynarodowe, bardzo żywo interesował się przebiegiem konfliktu chińsko-japońskiego i czynnie współpracował z innymi członkami Rady, celem doprowadzenia do pomyślnego załatwienia zalargu.

Francja

Miałem już zaszczyt podkreślić z żywym zadowoleniem, zdając sprawę na Sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych z moich rozmów z prezydentem Laval'em i ministrami Briand'em i Flandin'em, całkowitą zgodę poglądów rządów polskiego i francuskiego w przedmiocie aktualnych problemów i stwierdzić, że w chwilach ciężkiego kryzysu obecnego, coraz bardziej zacieśniająca się współpraca polsko-francuska jest cennym atutem nie tylko dla obu Państw, ale i dla unormowania stosunków w Europie.

Obecnie stwierdzić mogę, że współpraca ta dalej rozwija się jaknajlepiej.

Rumunja

Przechodząc z kolei do omówienia stosunków z drugą naszą sojuszniczką, Rumunją, minister z zadowoleniem skonstatował, że trwałe i mocne podstawy naszych porozumień z Rumunją nie uległy zmianie.

W ten sposób zabezpieczona została większa ciągłość w stosunkach polsko-rumuńskich, co odpowiadało dążeniom obu Rządów i czem się głównie różni traktat gwarancyjny w obecnej formie od swego pierwowzoru.

W dziedzinie wspólnych zainteresowań gospodarczych podpisałmy i ratyfikowaliśmy w roku bieżącym z Rumunją szereg umów pierwszorzędnej wagi, które świadczą o stałej tendencji Rządów obu Państw sprzymierzonych do unormowania i rozbudowy wzajemnych stosunków.

Czechosłowacja

Muszę podkreślić doniosłość opublikowanego ostatnio wywiadu czigodnego prezidenta Masaryka, w którym pan prezydent Czechosłowacji zastrzegł się wyraźnie przeciw sugerowaniu mu pewnych opinii przez polityków niemieckich i nie omieszkał podkreślić, iż stoi on zdecydowanie na gruncie istniejących traktatów.

W dziedzinie stosunków bezpośrednich między Polską a Czechosłowacją zanotować należy, iż w dniu 25 września r. b. podpisałmy w Gdyni w wyniku dłuższych rokowań, cztery umowy, regulujące sprawy graniczne polsko-czechosłowackie.

Niemcy, Litwa

Stanowisko nasze w stosunku do Niemiec miałem zaszczyt scharakteryzować obszernie w komisji spraw zagranicznych w Sejmie. Pragnę tylko tutaj wyjaśnić, iż rozwój sytuacji w Niemczech nie sprzyjał w ubiegłym okresie kontynuowaniu dzieła normalizacji stosunków, które

prowadzone było w okresie zawierania przez nas szeregu ważnych porozumień.

Przechodząc do zagadnienia stosunków polsko-litewskich,

miany materiałów, dotyczących stanu zbrojeń, w związku z pracami przygotowawczymi do konferencji rozbrojeniowej.

Mimo wcześniejszego ogłoszenia

HANDEL KOLONJALNO-GASTRONOMICZNY

W. J. Radzymiński i St. Tomaszewski

w LUBLINIE, Krak. Przedmieście Nr. 56. tel. 11-67

podaje niniejszem do łaskawej wiadomości, że dorocznym zwyczajem w niedzielę dnia 20 grudnia b. r.

sklep i pokoje do śniadań otwarte będą od godz. 13-ej do godz. 18-ej

Na zbliżające się święta polecamy pierwszorzędnej jakości po ściśle kalkulowanych cenach

WINA I SPIRYTUALIA KRAJOWE I ZAGRANICZNE

WSZELKIE TOWARY KOLONJALNE W WIELKIM WYBORZE

Od poniedziałku 21 b. m. sklep otwarty do godziny 21-ej

w tymże czasie rozpoczynamy przedświąteczną sprzedaż

drobni biletu jako to: indyków, kaczek, perliczek i gęsi

Sandacze mrożone

1433

Baźanły

wspomnieć mi wypada o opinii doradczej, wydanej 15 października przez stały Trybunał sprawiedliwości międzynarodowej, w odpowiedzi na zapytanie Rady Ligi Narodów: czy traktaty międzynarodowe zobowiązują Litwę w obecnych okolicznościach do wydania odpowiednich zarządzeń, celem otwarcia ruchu na linii kolejowej Landwarów — Koszedary.

W przemówieniu swoim przed komisją Sejmu w dniu 5 lutego r. b., miałem zaszczyt zaznaczyć, że Rada Ligi Narodów postanowiła prosić stały Trybunał sprawiedliwości międzynarodowej o wyrażenie opinii doradczej na powyższe pytanie, bez względu na zasadniczą rozbieżność pomiędzy poglądami komisji komunikacyjnej i tranzytowej Ligi a rządem litewskim.

Jak wiadomo Trybunał Międzynarodowy odpowiedział negatywnie na zapytanie Rady, czyli orzekł, że zobowiązania międzynarodowe Litwy nie nakładają na nią obowiązku otwarcia odcinka kolejowego Landwarów — Koszedary.

Represje na Łotwie.

Sytuacja wytworzona wskutek podjętych przez czynniki łotewskie represji, oraz wysuniętego przez nie oskarżenia, nie została jednak do dnia dzisiejszego wyjaśniona.

Mam wszakże powody do mniemania, że rząd łotewski docenia wagę tej sprawy dla stosunków polsko-łotewskich i nie zaniedba środków do obiektywnego jej rozważenia. Stanowisko rządu polskiego wobec nowego rządu łotewskiego zależne będzie od tego, jak ustosunkuje się ten rząd do wytworzonej ostatnio sytuacji.

Rosja.

W ubiegłym okresie z dziedziny spraw politycznych na plan pierwszy wysuwa się sprawa Paktu o nieagresji.

Negocjacje prowadzone w Moskwie przez p. posła Patka z komisarzem ludowym dla spraw zagranicznych p. Litwinowem, rozwijają się normalnie.

Pozatem rząd polski przyjął propozycje rządu Z.S.R.R. wy-

szczenia w Genewie materiałów dotyczących Polski, wymiana ta nastąpiła we wrześniu r. b., jako poufna wymiana między rządem polskim i rządem związkowym.

Tłumaczy się to tem, że Z. S. R. R. nie należąc do Ligi Narodów nie wziął udziału w publicznej wymianie wiadomości o stanie zbrojeń, która nastąpiła między członkami Ligi Narodów.

Analogiczną wymianę dokonały także inne państwa bezpośrednio graniczące z Z.S.R.R. i niegraniczące bezpośrednio.

Wizyta londyńska

Na Polskę, jako na państwo powołane w powodu swego położenia geograficznego do odgrywania roli czynnika pokoju i stabilizacji na wschodzie Europy, ciążyą w obecnym położeniu specjalnie trudne zadania, wymagające od jej polityki zagranicznej dużej ostrożności, przy równoczesnej jednak aktywnej współpracy z mocarstwami, które mają głos decydujący przy rozwiązywaniu zasadniczych problemów aktualnych doby obecnej.

Wychodząc z tych założeń, z żywym zadowoleniem skorzystałem z możliwości wymiany zdań z mężami stanu brytyjskimi, a przede wszystkim z sekretarzem stanu dla spraw zagranicznych, Sir John Simonem, co do zagadnień ogólnopolitycznych, dotyczących interesów obu państw.

Rozmowy londyńskie, które odbyły się w atmosferze tak przyjaznego dla kraju naszego nastroju, umożliwiły wzajemne ustalenie poglądów na aktualne problemy międzynarodowe, ułatwiając równocześnie lepsze zorientowanie się odnośnie do zasadniczych wytycznych polityki obu państw.

Wizyta londyńska, mam nadzieję, ożywi na przyszłość bezpośrednio nasze stosunki z Wielką Brytanią, oraz ułatwi koordynację wspólnych wysiłków w dziedzinie prac międzynarodowych.

Italia

Z Italią kraj nasz łączy tradycyjna przyjaźń; znalazła ona wyraz w zeszłorocznej wizycie mi-

Ciąg dalszy na str. 4 ej

FABRYCZNY SKŁAD

OLEJÓW JADALNYCH

„OLEUMS“

Byrulnicza 3 i Kowalska 4 Telef. 10-18.

poleca po najniższych cenach, najprzedniejszej jakości oleje: słonecznikowy, rzepakowy, orzechowy, lniany, wyborową stołową oliwę jadalną, olejek rycynowy leczniczy, olej wazelinowy, oliwę do palenia, żółtą i zieloną, knofki do oliwy do palenia, pokost czysto lniany, jakoleż: makuchy rzepakowe i lniane, ręcznik i motorowe.

1428

